

מת"י 203

ספטמבר 1994 מהדורה א'

מדיניות מימון התקינה הלאומית בישראל

1031

	<u>בללי</u>	1
	<u>תחום</u>	1.1
במסמך זה מפורטת מדיניות המכון ביחס למימון התקינה הלאומית בישראל.		
הערה: מסמך זה אושר על ידי הוועד הפועל של המכון ביום 19 באפריל 1994.		
	<u>מטרות המסמך</u>	1.2
להנחות את הדרג הביצועי של המכון ואת חברי ועדות התקינה, לסוגיהן, ביחס למדיניות הרשמית של המכון, שיש לנקוט אותה על מנת לממן את פעילות התקינה		
	<u>ישימות</u>	1.3
מסמך זה מופנה לסגל הבכיר של אגף התקינה ולחברי הוועדות המרכזיות.		
	<u>מסמכים ישימים</u>	2
אין		
	<u>הגדרות מונחים</u>	3
	<u>ועדות תקינה - ועדות מרכזיות, ועדות טכניות וצוותי המומחים</u>	3.1
	<u>תקינה מחייבת - רוויזיות של תקנים רשמיים, רוויזיות של תקנים, המאזכרים בצו, או בתקנה ונושאים לתקנים חדשים, בעלי פוטנציאל להפוך לתקנים רשמיים, או להיות מאזכרים בתקנות.</u>	3.2
	<u>מעבדה מאושרת - כמשמעותה בחוק התקנים.</u>	3.3
	<u>מדיניות כללית</u>	4
תקציב התקינה יתנהל כמשק סגור, שהוצאותיו אינן עולות על הכנסותיו. כפועל יוצא מהאמור לעיל תתבצע התקינה הישראלית בהיקף שיאפשר המימון, שיעמוד לרשותה.		
	<u>מקורות המימון</u>	5
לתקינה שלושה מקורות מימון עיקריים אלה:		
	<u>משרד האוצר</u>	5.1
משרד האוצר, באמצעות משרד התעשייה והמסחר, יממן את התקינה המחייבת.		
	<u>גורמים מעוניינים</u>	5.2
	<u>כל גורם, המעוניין בקידום תקינה של מוצר, או של משפחת מוצרים, או תקינה בנושאים שאינם מוצרים, יממן את מלוא הפעילות של אותו תחום. בקבוצה זו יכולים להכלל גורמים מהמגזר העסקי (כגון יצרנים, חברות צרכניות, או יבואנים), משרדי ממשלה, מעבדות בדיקה וגורמים אחרים בעלי יכולת ועניין.</u>	5.2.1
	<u>למרות האמור לעיל, יצרנים, הנוזמים תקן למוצר, העשוי להוות בעתיד בסיס למתן תו תקן גם ליצרנים אחרים, יממנו רק חלק מן הפעילות (יתרת הפעילות תמומן ע"י יצרנים אחרים שיכנסו לפקוח המכון כמפורט בסעיף 7.5).</u>	5.2.2
	<u>מאגר כללי</u>	5.3
	<u>לרשות התקינה יעמוד מאגר תקציבי כללי, אשר יתקבל ממקורות שונים, כלהלן:</u>	5.3.1
א. השתתפות יצרנים - יצרנים אשר יכנסו לפקוח המכון עפ"י תקן, שהכנתו מומנה בחלקה על ידי יצרן אחר, יעבירו למאגר הכללי של התקינה מחצית מעלות הכנת אותו התקן.		

- ב. **היטל תקינה** - היטל זה יוטל על כל "מעבדה מאושרת", המשתמשת בתקנים ישראלים לצורך עבודתה⁽¹⁾. גובה ההיטל ייקבע על ידי משרד התמ"ס הערה: הנושא נמצא בדיון במשרד התמ"ס ובמשרד האוצר.
- ג. **יתרות ספרית המכון** - ספריית המכון תעביר את יתרותיה החיוביות בסוף השנה לזכות פעילות התקינה, בשנה שלאחר מכן.
- ד. **מענקים** - מענקים שיתקבלו מגורמים שונים (כגון מכון התקנים עצמו), שיכירו בחשיבות התקינה הלאומית, ואשר יהיו מוכנים להעביר לתקינה כספים למטרה זו
- 5.3.2 התקציב הכללי יוקצה על ידי ועדת התיאום של התקינה לכל אחד מענפי התקינה.

6 עלות התקינה

- 6.1 כל נושא, שיטופל בתקינה, ילווה בהערכת היקף העבודה שעל אגף התקינה להשקיע בהכנתו, כמקובל לגבי ניהול פרויקטים.
- 6.2 בהערכה זו ייכללו כל הפעילויות הישירות שיבוצעו ע"י מהנדסי התקינה, הפעילויות העקיפות של הצוות המנהלי של האגף, העלויות הכרוכות בהזמנה בתשלום של עבודות התשתית לתקינה (לפי הצורך), הוצאות העריכה וההוצאה לאור של התקן, תרגום תקנים, רכישת ספרות וכדומה.
- 6.3 נושאים, אשר יטופלו ע"י ועדות תקינה ללא צורך בליווי רכז תקינה מטעם המכון, יתוקצבו לכיסוי הוצאות הניהול וההוצאה לאור בלבד.
- 6.4 לכל פרויקט תקינה תנוהל "כרטסת", שבה יפורטו כל ההוצאות שיש לזקוף לחובת הפרויקט.
- 6.5 סך העלויות החזויות של כל פעילויות התקינה, שיתבצעו בשנה מסוימת, יהוו את תקציב התקינה באותה שנה, תוך כיסוי מלא של ההעמסות הכלל-מכוניות והפעילויות הכלליות של עובדי האגף, כגון: ארגון ימי עיון, טיפול בלקוחות, דיונים בבתי משפט וכדומה.

7 הערכות האגף לקראת שנת תקציב חדשה

- 7.1 על אגף התקינה להיערך באופן, שכל פנייה המגיעה למכון להכנת תקן, תטופל תוך פרק זמן סביר ובלבד שיימצא המימון המתאים.
- 7.2 להשגת מטרה זו, תגובש, מדי שנה, תכנית עבודה לרכזי התקינה ולעובדים האחרים, המעורבים בתהליך התקינה. תכנית זו תוכן לא יאוחר מ-1 ביולי של כל שנה.
- 7.3 תכנית העבודה תביא תחילה בחשבון את צורכי התקינה המחייבת, שבעבורה אמור להתקבל תקציב ממשרד התמ"ס. לאחר גיבוש קטע זה של התכנית והערכת העלויות הכרוכות בו, תוגש התכנית למשרד התמ"ס/אוצר לאישור. אם יתברר, שהתקציב שיועמד לרשות המכון אינו מכסה את כל הצרכים, תעודכן התכנית ותותאם לתקציב שיאושר.
- 7.4 התכנית השנתית חייבת לכלול את הנושאים, שהתקבל בעבורם מימון מגורמים מעוניינים.

⁽¹⁾ בהתאם להחלטת הוועד הפועל, מעבדות המכון, אשר קמו להן מתחרים, פטורות מהיטל התקינה, כל עוד לא יחויבו מתחרים אלה להעביר למכון היטל זה.

- 7.5 בהתאם לסכום הכסף שהצטבר במאגר הכללי (סעיף 5.3), והסכומים הצפויים להתקבל במשך השנה, ייכללו בתכנית העבודה נושאים שונים, כלהלן.
- א. נושאים בעלי אופי של תקני יסוד;
- ב. רוויזיות של תקנים וולונטרים, אשר אי-ביצוען עלול לגרום לקבלת החלטות שגויות;
- ג. תקנים חדשים למוצרים, שיזמו אותם יצרנים לצורך הענקת תו תקן (הערה: המאגר הכללי יחוייב רק ב- 50% מעלות ההכנה של תקנים אלה סכום זה יוחזר למאגר הכללי כאשר יצרנים נוספים יקבלו תו תקן ויחוייבו לשלם בעבור הכנת התקן - ראה גם סעיף 5.3.1).
- 7.6 10%-20% משעות העבודה המתוכננות של רכזי התקינה יהיו מיועדות לטיפול בנושאים בעלי עדיפות נמוכה (כדי שניתן יהיה להחליף אותם בנושאים דחופים, אם יתעורר הצורך לכך במהלך השנה).
- 7.7 על אגף התקינה לדאוג למאגר של כוח אדם הנדסי, מחוץ למכון, אשר יודרך, יוכשר ויוסמך לביצוע עבודת התקינה, בתשלום. לכוח אדם זה ניתן יהיה לפנות להכנת נושאים שבהם לא ניתן לטפל על ידי עובדי האגף, מסיבה של מחסור בעובדים, או כאשר יש צורך במיומנות מיוחדת.
- 7.8 אישור התקציב השנתי של התקינה, מבעוד מועד, יאפשר למלוא צוות העובדים, המתקצב לשנה מסוימת, להתחיל את עבודתו באחד בינואר של אותה שנה, וזאת כדי להבטיח את מלוא התפוקה בהתאם לתכנון.
- 8 אישור נושאים לטיפול במהלך שנת התקציב השוטפת
- 8.1 כללי
- כל יוזמה לתקינה, שתגיע למכון במשך שנת התקציב, תועבר לוועדה המרכזית הנוגעת בדבר. על הוועדה:
- א. להחליט אם לאשר את הנושא לטיפול, או לדחותו;
- ב. לסווג הנושא לקבוצת התקינה המחייבת, או לקבוצת התקינה הוולונטרית;
- ג. לקבוע את מקור המימון להכנת התקן.
- הטיפול בבקשות אלה והכללתן בתכנית העבודה תעשה על פי ההנחיות שבסעיפים הבאים:
- 8.2 נושאים לתקנים חדשים
- 8.2.1 תקינה מחייבת
- 8.2.1.1 אם הנושא דחוף, ימומן הטיפול בו במסגרת מימון משרד האוצר של אותה השנה, וזאת במקום אחד הנושאים האחרים, שנכללו בתכנית העבודה, על פי החלטות הוועדה המרכזית.
- 8.2.1.2 אם לא ניתן לטפל בנושא הדחוף בדרך זו, יידון המקור למימון הנושא בדרך שהדבר ייעשה לגבי התקינה הוולונטרית כמפורט להלן.
- 8.2.1.3 אם הנושא בעל דחיפות משנית הוא ייכלל בתכנית העבודה של אחת השנים הבאות.
- 8.2.2 תקינה וולונטרית
- 8.2.2.1 אם הנושא מסווג במסגרת התקינה הוולונטרית, תיבחן חשיבותו לכלל המשק, כלהלן:

- א. אם הנושא בעל אופי של תקן יסודי, ייעשה מאמץ לאתר מקור מימון מתאים, או שהנושא יידחה לשנה הבאה, הכל בהתאם לדחיפות הנדרשת.
- ב. נושאים אחרים יטופלו רק בתנאי שימצא להם מקור מימון מתאים.

8.3 שינוי של תקנים קיימים

8.3.1 תקינה מחייבת

8.3.1.1 רוויזיות לתקנים מחייבים, שיאושרו לטיפול, ישולבו ככל האפשר בתכנית העבודה של

השנה השוטפת, במקום נושאים חדשים בעלי פוטנציאל להפוך למחייבים, הכלולים בתכנית העבודה.

8.3.1.2 במקרים של שינויים לא דחופים, שאופיים הרחבת תלות התקן המחייב, יועבר הנושא

למסגרת המימון של משרד האוצר בשנה הבאה

8.3.2 תקינה וולונטרית

8.3.2.1 רוויזיות לתקנים וולונטריים, אשר אי ביצוען עלול לגרום להחלטה שגויה של

מעבדות, כגון, אישור מוצרים בעלי איכות ירודה או פסילת מוצרים טובים, יטופלו על חשבון התקציב הכללי של התקינה (ראה סעיף 5.3) בעדיפות עליונה על פני נושאי תקינה חדשים. בהעדר תקציב לא תבוצע הרוויזיה.

(הערה: במקרים קיצוניים, שבהם העדר הרוויזיה עלולה לגרום להחלטות שגויות, יישקל ביטולו של התקן).

8.3.2.2 רוויזיות אחרות, שמטרתן לשפר תקנים, על ידי הרחבתם והבאות להוסיף עליהם,

יטופלו רק בתנאי שיהיה מימון מתאים, כפי שפורט לעיל בנוגע ליוזמות לתקינה חדשה.

נספח 1 - שיווק התקינה

1. יש להגביר את מודעות כל גורמי המשק הקשורים בפעילות התקינה, לשינוי שחל במימון התקינה הלאומית בישראל. לצורך זה יש לנקוט פעולות שיווק שונות לקהלי יעד פוטנציאליים, למימון ישיר או עקיף של התקינה.
2. למרות שבשנים האחרונות אנו עדים להגברת המודעות בארץ לנושא התקינה, קיימות במשק פעילויות "תקינה" המתבצעות מחוץ לכותלי מכון התקנים תחת הגדרות שונות, כגון: תקנות, הוראות שעה, חוקי עזר וכו', אשר היו יכולות להתבצע בצורה טובה יותר במסגרת מכון התקנים. יש לדאוג להגברת המודעות של המגזר הציבורי/ממשלתי ליתרונות ה"תקינה" במסגרת המכון כתשתית לחקיקת משנה, או כתחליף לנהלים פנימיים. לצורך זה יש ליזום מספר פעילויות של שיווק התקינה למגזר זה. בנוסף לעלות הישירה של פעולה זו, יש לקחת בחשבון, שלא תמיד כדאי לפנות בשלב מוקדם, אל הגורם הציבורי/ממשלתי ולבקש מימון לתקינה הרלוונטית אם ברצוננו לזכות בשתוף פעולה של אותו גורם להעברת הנושא לתחום טיפולו של המכון. יש לראות בפעולה זו השקעה לטווח הארוך ועל המכון לכסות את ההשקעה הראשונה.
3. ציבור הצרכנים הוא לקוח גדול של התקינה, אשר אינו יכול להוות מקור למימון לתקינה הוולונטרית. לעומת זאת, ציבור היצרנים לרבות "חברות צרכניות" הוא לקוח אשר יכול גם לממן את התקינה שהוא מעוניין בה. יש להגביר את מודעות הצרכנים ליתרונות התקינה, כדי שציבור זה יפעיל השפעה מתאימה על המגזר היצרני ועל המגזר הציבורי/ממשלתי ליזום ולממן תקינה למוצרי צריכה; אם צרכנים יעדיפו מוצרים תקינים על פני מוצרים אחרים, ייזמו יצרני מוצרים אלה תקינה מתאימה (וגם ידאגו לכך שיקבלו היתר לסמן את מוצריהם בתו תקן). גם פעולה זו הינה השקעה לטווח הארוך ופירותיה יבואו לידי ביטוי בהגברת היוזמות לתקינה וולנטרית ממומנת.

הערכות חדשה של אגף התקינה

1. תקציב מאוזן עם מקורות מימון ריאליים
2. לכל פרויקט הערכת תקציב ומקור מימון
3. לכל רכז תכנית עבודה שנתית
4. עדכון שוטף של תכניות עבודה בהתאם לקדימויות
5. מאגר מומחים מחוץ למכון להכנת תשתית לתקינה